

Motion till riksdagen 2016/17:3171

av **Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M)**

Jakt och viltvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet ska fortsätta att ha intakt ansvar för det allmänna uppdraget och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska värna den svenska jakten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över organisationers minsta storlek för att ha talerätt i frågor om skydds- och licensjakt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av reglerna avseende ersättning vid skyddsjakt, utan att decentraliseringen av viltförvaltningen påverkas negativt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att agera förebyggande för att minska antalet rovdjursangrepp och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försäljning av viltkött och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för fler inlämningsställen och vilthanteringsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hanteringen av slaktavfall från vilt för att underlätta för mindre vilthanteringsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla för personer med funktionsnedsättning att jaga och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad jakt på skarv och säl och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det svenska undantaget för handel med sälprodukter ska fortsätta att gälla och tillkännager detta för regeringen.

Jaktens myndighetsstruktur och ansvarsfördelning

Idag ligger en stor del av myndighetsansvaret för jakt- och viltförvaltningsfrågor hos Naturvårdsverket, inklusive rovdjursfrågor. Även Jordbruksverket och Skogsstyrelsen har ansvar för delar av jakt- och viltförvaltningen. Detta delade ansvar har medfört att jakt- och viltförvaltningen inte alltid har varit fullt så sammanhållen och effektiv som den borde vara, vilket har lett till missnöje. Bland annat därför tillsatte alliansregeringen Jaktlagsutredningen, vilken hade som deluppdrag att se över myndighetsstrukturen för jakt och viltvård samt att återkomma med förslag till moderniseringar för förvaltningen. Jaktlagsutredningen avslutades i förtid av den nuvarande regeringen, vilket vi är kritiska till. Efter ett utskottsinitiativ (betänkande 2014/15: MJU9, punkt 1) beslutade riksdagen att regeringen ska slutföra vissa av delutredningarna från Jaktlagsutredningen.

Jaktlagsutredningen föreslog att en ny myndighet, med helhetsansvar för viltförvaltning och jaktfrågor, ska inrättas. Med en ny viltmyndighet med helhetsansvar skulle det bli det enklare att få en god överblick och en balans mellan olika intressen. Under riksmötet 2014/15 tog miljö- och jordbruksutskottet ett utskottsinitiativ (betänkande 2014/15: MJU9, punkt 2), som fick stöd av en majoritet i riksdagen, om att regeringen snarast ska inrätta en ny myndighet med ansvar för viltförvaltning och jaktfrågor. Regeringen har dessvärre varit senfärdig i att bemöta båda dessa tillkännagivanden. Enligt skrivelse 75 (skr. 2015/16:75) bereds frågorna fortfarande. Vi är mycket kritiska till att regeringen drar ut på tiden och inte återkommer till riksdagen med förslag i enlighet med tillkännagivandena.

Svenska Jägareförbundets arbete enligt det allmänna uppdraget fungerar väl och utförs på ett både effektivt och ansvarsfullt sätt. Det allmänna uppdraget är ett bra exempel på ett gott samarbete mellan det civila samhället och myndigheter. Genom det allmänna uppdraget får staten tillgång till det nätverk Svenska Jägareförbundet har och når därmed ut till en stor del jägare på ett kostnadseffektivt sätt. Vi anser att Svenska Jägareförbundet fortsatt ska ha intakt ansvar för det allmänna uppdraget.

Värna den svenska jakten

Jägarnas insatser är av yttersta vikt för den svenska viltvården. Tack vare jägarnas frivilliga insatser har vi livskraftiga viltstammar i landet. Jägarna bidrar med allt från att rapportera vilt till att stödutfodra viltet vintertid. En annan viktig insats är att jägarna genom jakt hindrar invasiva viltarters framfart, liksom flera farliga parasiter som kommer med främmande vilt.

Moderaterna vill understryka vikten av att värna jägarnas intressen, både på nationell nivå och på EU-nivå. Bland annat kan det senaste årets tänkta förändringar av EU:s vapendirektiv nämnas. I samband med hanteringen av frågan var regeringens och dess representanters arbete för att värna de svenska jägarna omgivet av otydligheter. Först efter påtryckningar från riksdagen började regeringen tydligare verka för att de föreslagna förändringarna inte skulle påverka jägarna. I den fortsatta hanteringen av vapenfrågan måste regeringen värna de svenska jägarna.

En hållbar rovdjurspolitik

Tack vare en framgångsrik rovdjurspolitik har våra fem stora rovdjur – björn, varg, lodjur, järv och kungsörn – idag gynnsam bevarandestatus i Sverige. Med fler rovdjur,

som etablerar sig i fler områden, ökar samtidigt konflikterna med mänsklig verksamhet. Alliansregeringen tog därför, med stöd ur omfattande forskning, fram en ny och hållbar rovdjurspolitik. Rovdjurspolitikens målsättning är att de svenska rovdjuren ska kunna uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Den av riksdagen antagna rovdjurspolitiken omfattar bland annat att beslut om licensjakt och skydds jakt delegeras från Naturvårdsverket till länsstyrelserna. Detta är särskilt viktigt i områden med stora rovdjurspopulationer, där tamboskap ofta angrips av exempelvis varg. En starkare lokal förankring av beslut om licensjakt och skydds jakt medför bättre förutsättningar för att uppnå balans mellan upprätthållande av gynnsam bevarandestatus och hänsyn till dem som bor och verkar på landsbygden. Vi anser att den beslutade rovdjurspolitiken fortsatt ska ligga fast, vilket också riksdagen har tillkännagivit till regeringen. Genom domstolsbeslut har ordningen för överprövning av beslut om skydds- och licensjakt nyligen ändrats, med följd att överklaganden ska gå till allmän förvaltningsdomstol. Det är olyckligt, eftersom beslut om framförallt skydds jakt, men även licensjakt, riskerar att inte kunna genomföras inom utsatt tid. Regeringen har utlovat att den domstol som ska pröva denna typ av ärenden ska beläggas med ett skyndsamhetskrav. Vi förväntar oss att skyndsamheten också blir verklighet. Vi kommer att följa frågan noga och om skyndsamheten uteblir, kommer vi att kräva att åtgärder vidtas.

Århuskonventionen

Beslut om svensk jakt ska fattas i Sverige. Vi vill att licensjakt efter varg ska tillåtas under förutsättning att vi kan garantera en livskraftig vargstam med god genetisk status, vilket omfattande forskning visar att den i dagsläget har.

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att en enskild har rätt till rättslig prövning av en förvaltningsmyndighets beslut om den enskilde är berörd och det har gått honom eller henne emot. Sverige är sedan år 2005 part i Århuskonventionen, konventionen om rätten till information från offentliga myndigheter, rätten att delta i beslutsprocesser och rätten till rättslig prövning i miljöfrågor.

Vi står bakom Århuskonventionen. Samtidigt inser vi att demokratiskt fattade beslut gällande till exempel licensjakt och skydds jakt efter varg kan komma att fördröjas på grund av rättsliga prövningar och den talerätt som Århuskonventionen innebär.

Det är viktigt att överklagningsinstrumenten används ansvarsfullt så att värdet av dem inte urholkas över tid. Dock förekommer det vissa problem med överklaganden som fördröjer skydds jaktbeslut eftersom det ligger i skydds jaktens natur att den bör bedrivas omgående. Organisationskraven för miljöorganisationers rätt att nyttja talerätten bör därför ses över. Idag krävs att en miljöorganisation ska ha minst 100 medlemmar, för att kunna använda sin talerätt. Det bör övervägas huruvida 100 medlemmar är ett lämpligt antal eller om medlemsantalet bör justeras upp för att på så sätt göra verktyget mer proportionerligt i förhållande till dess effekter.

Ersättning vid skydds jakt

Decentraliseringen av viltförvaltningen är viktig, genom att den flyttar viktiga beslut om jakt, viltvård och rovdjursförvaltning närmare de som berörs. Samtidigt finns brister i

länsstyrelsernas beslutanderätt för skydds jakt. Länsstyrelserna har beslutanderätt för skydds jakt och bestämmer också om de bör verkställa eller betala för skydds jakten. Enligt rådande lagstiftning har länsstyrelserna möjlighet att avstå från ersättning och genomförande av skydds jakt. Det kan vara problematiskt då exempelvis en varg vandrar över länsgränser och länsstyrelserna fattar olika beslut beträffande ersättning för skydds jakt på samma varg. I sådana fall riskerar avgörandet om huruvida ersättning för skydds jakten ska utgå till jägaren bero på geografisk plats och inte ursprungligt beslut. Detta system kan upplevas som godtyckligt och orättvist för den jägare som skjuter en varg under pågående skydds jakt på ”fel” sida av länsgränsen. Att mista tamdjur är en stor påfrestning för lantbrukaren och att därefter gå miste om ersättning för avsatt tid och utestående kostnader, beroende på länsstyrelsers olika beslut, gör skadan än värre. Därför vore en översyn av reglerna för ersättning vid skydds jakt önskvärd, med syfte att skapa ett rättvist system. Syftet med decentraliseringsprocessen i Alliansens rovdjursproposition var att beslut ska fattas närmare de människor som berörs. Dock är det viktigt att besluten bygger på likvärdiga grunder över hela landet.

Ersättningsnivåerna för rovdjursangrepp

När en tamboskapsägare får sina djur rivna eller dödade av rovdjur är det i sig en fruktansvärd händelse. Därför är en fungerande och effektiv skydds jakt på enskilda rovdjur nödvändig, liksom licensjakt som syftar till att minska rovdjurstrycket i de områden där det är som störst. Vi anser inte att det är rimligt att tamboskapsägaren ska lida ekonomisk skada på grund av rovdjursangrepp som man inte har möjlighet att värja sig emot. Ersättningsnivåerna för de tamboskapsägare som drabbas av rovdjursangrepp måste ligga i nivå med de faktiska kostnaderna. Skäliga ersättningsnivåer är ett viktigt verktyg för att nå ökad acceptans för rovdjurens närvaro. Genom att ge länsstyrelserna i uppdrag att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp kan sådana ytterligare stävjas i områden med växande rovdjursstammar. Vi anser att den möjligheten bör övervägas.

Förstärka viltförvaltningsdelegationerna

Alliansregeringen beslutade att införa viltförvaltningsdelegationer i varje län, som ett led i att flytta beslut närmare dem som berörs och för att möta de ökande utmaningarna när det gäller viltförvaltning. Olika delar av landet har olika sammansättning av viltstammarna. I en del län utgör ökande viltstammar den största utmaningen, medan andra känner av ökade rovdjursstammar och deras effekter på klövviltet.

Genom inrättandet av viltförvaltningsdelegationer har en del besluts makt flyttats över till detta organ, i vilket representanter från de politiska partierna, myndigheter och intresseorganisationer sitter. Viltförvaltningsdelegationerna har beslutanderätt i övergripande frågor om viltförvaltningen. Dock är det inte tydligt definierat vad dessa övergripande frågor innebär.

Riksdagen tillkännagav i betänkande 2014/15: MJU12, punkt 10 för regeringen att viltförvaltningsdelegationerna bör förstärkas. Tillkännagivandet motiverades på följande vis: ”En översyn huruvida det är möjligt att förtydliga viltförvaltningsdelegationernas mandat och beslutanderätt samt om möjligt förstärka deras befogenheter som ett steg i arbetet med decentralisering och delegering av beslut

bör göras. Viltförvaltningsdelegationernas roll bör förstärkas och deras beslutskompetens förtydligas.” Regeringen har enligt skrivelse 75 (skr. 2015/16:75) ”påbörjat arbetet med att utvärdera viltförvaltningsdelegationerna som beräknas slutföras under 2016. Utvärderingen inriktas på att belysa hur väl delegationerna fyller sin funktion, sammansättningen i delegationerna med fokus på balansen mellan olika intressen samt förutsättningarna för delegationerna att klara ett effektivt och rättssäkert beslutsfattande”. Vi förväntar oss att regeringens utvärdering görs i samma andemening som riksdagens tillkännagivande.

Förenkla jägarnas möjligheter att själva sälja sitt kött

I Sverige har vildsvinsstammen vuxit explosionsartat de senaste 20 åren, vilket orsakar problem för många lantbrukare som får sina jordbruksgrödor förstörda när vildsvinen bökar efter föda. I Sverige beräknas vi ha mellan 200 000 och 300 000 vildsvin. Förmodligen kommer stammen att fortsätta öka och sprida sig och vi är bara i början av vildsvinens utbredning. Vildsvinens höga förökningstakt medför att en lokal population kan fördubblas årligen under gynnsamma förhållanden. Tack vare vildsvinens förökningstakt finns det stora möjligheter att öka avskjutningen av djuren och få ut mer kött på marknaden, men då måste det löna sig att fälla vildsvinet och sedan sälja köttet.

Om köttet är för egen konsumtion kan jägaren själv ta ett trikinprov och skicka in till ett godkänt laboratorium. Om köttet ska säljas vidare måste en vilthanteringsanläggning, det vill säga slakterier för vilt som är godkända av Livsmedelsverket, hantera köttet och köttet måste besiktigas av officiella veterinärer, anställda av Livsmedelsverket. Detta för att säkerställa att vildsvinskött som kommer ut på marknaden är fritt från trikiner.

I grunden är en säker livsmedelshantering viktig; människor måste känna sig trygga med maten de äter. Problemet är att avsättningsmöjligheterna för vildsvinsköttet är begränsade med nuvarande krav på att köttet måste gå via vilthanteringsanläggning, eftersom många har långt till närmsta anläggning och eftersom priset som anläggningarna betalar kan upplevas som för lågt för att skapa incitament för jakt.

Vi föreslår därför att jägare ska få sälja mindre mängder av vildsvinskött direkt till konsument, endast med krav att det är testat för trikiner på samma sätt som jägare idag själva gör för egenkonsumtion och att de jägare som säljer kött vidare kan presentera intyg på att köttet testats för trikiner. Trikinestet är enkelt att ta och kostar cirka 200 kronor.

Eftersom jägare enligt vårt förslag endast ska få lov att sälja direkt till konsument kommer det att röra sig om småskalig försäljning, och berörda jägare kommer att kunna hållas direkt ansvariga för det kött de säljer. Det enkla provet, den låga kostnaden, småskaligheten och det direkta ansvaret talar för att jägare inte kommer finna någon anledning till att missköta sitt ansvar och inte trikinestesta köttet innan försäljning. Det kan dock finnas skäl att överväga huruvida jägaren måste genomgå en viltundersökningsutbildning med ett avsnitt om trikiner för att få sälja vildsvinskött. Detta för att säkerställa att berörda jägare har erforderlig kunskap för att säkerställa en fortsatt hög livsmedelssäkerhet.

Ökad kapacitet för slakt av vilt och ökad efterfrågan på viltkött

Genom att öka efterfrågan på viltkött kan vi stimulera till mer jakt. Viltkött är klimatsmart och vi vill därför verka för att öka efterfrågan på och kunskapen om sådant i de offentliga köken. Inom vård, skola och omsorg serveras varje dag omkring 4,5 miljoner måltider. Om kommuner och landsting upphandlade mer viltkött, särskilt vildsvinskött, skulle efterfrågan öka, vilket i sin tur skulle betyda att jägaren kan få bättre betalt för köttet och att intresset för vildsvinsjakt sannolikt ökar. Vi ser gärna att fler kommuner och landsting upphandlar viltkött till de offentliga köken och gör därför en satsning för det.

För att det ska vara möjligt att på ett bra sätt kunna få ut mer viltkött till konsumentledet behövs en högre kapacitet för bland annat trikintestning och slakt. Vi anser att regeringen bör verka för fler vilthanteringsanläggningar i hela landet, för att möta ett växande behov för säker hantering och slakt av vilt.

I arbetet med att öka konsumtionen av viltkött är det angeläget att se över hur hanteringen av viltavfall kan förbättras. Tidigare var det tillåtet för vilthanteringsanläggningarna att gräva ner slaktavfallet från vilt eftersom slaktavfall från vilt anses ha en låg risk för sjukdomar. Det har dock skett en lagändring som tvingar vilthanteringsanläggningarna att föra slaktavfallet till destruktion. Det innebär en relativt hög kostnad vad gäller både transport och därefter destruktion. Det kan vara särskilt problematiskt för de mindre vilthanteringsanläggningarna där dessa kostnader blir för tunga att bära.

Det är viktigt att vi har vilthanteringsanläggningar i hela landet för att på ett bra sätt kunna få ut mer vilt till konsumentledet. Därför föreslår vi att en väl avvägd gräns införs vad gäller hantering av slaktavfall så att de mindre vilthanteringsanläggningarna kan få ett undantag från lagen och därmed kunna gräva ner slaktavfall. Ett annat alternativ för att minska slaktavfallskostnaderna är att se över lagstiftningen om vad som får rötas till biogas.

Jakt för funktionsnedsatta

Jägare med funktionsnedsättning behöver ofta använda sig av ett motordrivet fordon för att komma ut i terrängen. För det krävs i de flesta fall dispens från terrängkörningslagen, jaktförordningen och jaktlagen. Länsstyrelserna hanterar dispensgivningen olika avseende områdes- och tidsbegränsningar i dispenser.

Dispens som gäller för ett begränsat område innebär för den funktionsnedsatta personen att han eller hon enbart kan jaga på det område han eller hon sökt för. Det innebär att den funktionsnedsatta personen kan behöva söka ny dispens för jakt utanför det begränsade området. Många aktiva jägare med funktionsnedsättning har därför ett stort antal dispenser som måste medföras till varje jakt.

Systemet innebär att dispenshanteringen är onödigt tidskrävande och kostsam. Tiden för handläggning av dispensärenden, 2–6 veckor, skulle kunna användas till mer prioriterade ärenden. Därmed vore det önskvärt att sökt och beviljad dispens gäller för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige i minst 5 år.

För alla arter som finns med i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet krävs dispenser för att få jaga med hjälp av till exempel en fyrhjuling. Vi vill ta ytterligare steg för att förenkla jakten för funktionsnedsatta och vill därför se att en översyn av

EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv för att få enklare regler på detta område görs.

Jaktinsatser för att minska fiskets förluster

Yrkesfiskarna i Sverige verkar i en kraftigt konkurrensutsatt bransch. Dessutom är fiskbestånden i många av de svenska fiskevattnen svaga. Det beror till stor del på ett alltför intensivt fiske och andra mänskliga verksamheter som skadar fiskbestånden. Dock har de väl etablerade stammarna av säl och skarv i Östersjön också en betydande verkan på fiskbestånden. Dels äter säl och skarv stora mängder av den fisk som även yrkesfiskare fiskar efter. Dels orsakar säl och skarv skador på redskap, som måste lagas eller ersättas, vilket medför extra kostnader för yrkesfisket. Dessutom orsakar stora skarvkolonier att växtligheten lokalt kan ta stor skada. För att komma tillrätta med detta problem anser vi att jakten efter säl och skarv ska kunna utökas.

Sälprodukter

Säljakt har i Sverige bedrivits sedan urminnes tider och pågår fortfarande idag. Dagens jakt är begränsad och är inriktad på att begränsa sälarnas skador på fisket. En viktig del av jakten är tillvaratagandet av sälen. Kött, späck och skinn är de delar som främst tas tillvara och används för eget bruk eller saluföring. Tillvaratagandet är en del i det hållbara nyttjandet och det har även genomförts EU-finansierade projekt för att ytterligare utveckla tillvaratagandet. Det nyttjandet är idag dock hotat. År 2008 infördes ett förbud mot handel med sälprodukter men genom ett undantag kunde handeln fortsätta i Sverige. Dock riskerar den fortsatta handeln upphöra eftersom undantaget anses strida mot WTO-lagstiftning och EU uppmanas av WTO att ändra sin lagstiftning.

Det stundande hotet utgör ett etiskt problem eftersom jakten efter säl kommer att fortsätta men däremot kommer saluföringen av sälprodukter att förbjudas och därmed blir det även problem att nyttja de sälar som jagas. Jakten behövs för att skydda fisket och därmed behövs även fortsatta möjligheter till handel. Regeringen bör därmed ta fram en strategi för hur den har tänkt agera för att säkerställa att handeln med sälprodukter fortsatt kommer att vara tillåten även i framtiden.

Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Åsa Coenraads (M)

Jesper Skalberg Karlsson (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Sten Bergheden (M)

Gunilla Nordgren (M)

Roland Gustbée (M)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)